

BENJAMIN
CONSTANT
Principy politiky

Přeložila Hana Fořtová

PRAHA
2018

Obsah

I. O přijímaných představách ohledně rozsahu politické moci	
1. Cíl tohoto díla	11
2. První Rousseauův princip týkající se zdroje politické moci . . .	13
3. Druhý Rousseauův princip o rozsahu politické moci.	17
4. Rousseauovy úvahy ve prospěch neomezené šíře politické moci	24
5. Že Rousseauův omyl vychází z toho, že Rousseau chtěl odlišit práva společnosti od práv vlády	26
6. Důsledky Rousseauova systému	28
7. O Hobbesovi	30
8. Převzaté Hobbesovo mínění	32
9. O nedůslednosti, která byla Rousseauovi vytýkána	33
II. O zásadách, kterými je třeba nahradit přijímané představy o rozsahu politické moci	
1. O omezení politické moci.	36
2. O právech většiny	37
3. O uspořádání vlády, pokud není politická moc omezená.	41
4. Námitka proti možnosti omezit politickou moc	42
5. O omezeních politické moci, zredukované na nezbytné minimum	43
6. O právech jednotlivců, pokud je politická moc takto omezena. .	44
7. O principu užitku nahrazujícím myšlenku práv jednotlivců . . .	45
III. O rozšíření politické moci	
1. O rozšíření politické moci nad rámec jí nezbytné jurisdikce pod záminkou užitku	49
2. O předpokladech, bez nichž je rozšíření politické moci nepřípustné	52
3. Jsou vládnoucí nutně neomylnější než ovládaní?.	53
4. Jsou omyly těch, kteří vládnou, méně nebezpečné než omyly jednotlivců?.	58

5. O povaze prostředků, které může politická moc použít pod záminkou užitku	59
--	----

IV. O příliš velkém množství zákonů

1. Přirozené příčiny příliš velkého množství zákonů	63
2. Představa, kterou mají obvykle lidé o následku příliš velkého množství zákonů, a její mylnost	63
3. Že hlavní výhoda, kterou ve velkém množství zákonů hledají příznivci lidových vlád, ve skutečnosti neexistuje	65
4. O zkaženosti, k níž vede u jednatelů moci velké množství zákonů.	66
5. Další nevýhoda velkého množství zákonů	68

V. O svévolných opatřeních

1. O svévolných opatřeních, a proč lidé ve všech dobách méně protestovali kvůli těmto opatřením než kvůli zásahům proti vlastnictví	70
2. O zámince pro svévolná opatření a o právu předcházet zločinům	71
3. Falešný argument ve prospěch svévole	75
4. O důsledku svévolných opatření z hlediska morálky, průmyslu a trvání vlád.	76
5. O vlivu svévole na samotné vládců	78

VI. O státních převratech

1. O obdivu ke státním převratům	79
2. O státních převratech v zemi s psanou ústavou.	85
3. Nezbytná podmínka pro to, aby ústavy nebyly porušovány . . .	90

VII. O svobodě myšlení

1. Předmět následujících tří knih	96
2. O svobodě myšlení	96
3. O projevech smýšlení	99
4. Pokračování stejného tématu	107
5. Pokračování stejného tématu	113
6. Nezbytné vysvětlení.	120
7. Poslední poznámka	121

VIII. O náboženské svobodě

1. Proč vzdělaní lidé tak často útočili na náboženství 122
2. O občanské nesnášlivosti 128
3. O množení církví 130
4. O tom, jak moc střeží náboženství před duchem zkoumání . . . 132
5. O znovuzavedení náboženství ze strany moci 133
6. O zásadě, podle níž lid potřebuje náboženství 134
7. O náboženství z hlediska úvah o jeho užitečnosti 135
8. Jiný důsledek zásady, že lid potřebuje náboženství. 136
9. O náboženské snášlivosti, když se do věci vkládá vládní moc 137
10. O pronásledování náboženského přesvědčení. 138

IX. O soudních zárukách

1. O nezávislosti soudních dvorů 142
2. O zestručnění formálních předpisů 145
3. O trestech 149
4. O právu udělovat milost. 154

X. O jednání politické moci vzhledem k vlastnictví

1. Námět této knihy 157
2. Přirozené rozdělení obyvatel jednoho území do dvou tříd 158
3. O vlastnictví. 159
4. O postavení, které má vlastnictví zaujímat v politických institucích 161
5. Příklady převzaté z antiky 165
6. O duchu vlastnictví 167
7. Že pozemkové vlastnictví jako jediné v sobě spojuje všechny výhody vlastnictví 168
8. O vlastnictví státních cenných papírů. 174
9. O části vlastnictví, které si má společnost právo nárokovat . . . 178
10. Že vlastníci nemají zájem na tom, aby zneužívali moci proti těm, kdo vlastnictví nemají 179
11. O dědičných výsadách ve srovnání s vlastnictvím 182
12. Nezbytná úvaha 184
13. O nejlepším způsobu, jak poskytnout vlastníkům velký politický vliv 189
14. O jednání vlády vzhledem k vlastnictví 192

15. O zákonech, které podporují hromadění vlastnictví v jedněch rukou	193
16. O zákonech, které nutí k rozdrobení vlastnictví	196

XI. O daních

1. Námět této knihy	201
2. První právo ovládaných vzhledem k daním.	201
3. Druhé právo ovládaných vzhledem k daním	203
4. O různých druzích zdanění	204
5. Jak se daně dostávají do rozporu s právy jednotlivců.	210
6. Že daně, které zatěžují kapitál, jsou v rozporu s právy jednotlivců	213
7. Že zájem státu vzhledem k daním je v souladu s právy jednotlivců	215
8. Nezpochybitelná zásada	219
9. Nevýhoda přehnaných daní	221
10. Další nevýhoda přehnaných daní	222

XII. O jednání vlády vzhledem k průmyslu

1. Předběžná poznámka	223
2. O legitimitě úřední pravomoci společnosti v oblasti průmyslu.	224
3. Že se jednání autority vzhledem k průmyslu dělí na dva druhy	225
4. O výsadách, zákazech a ochrannářských opatřeních.	225
5. O všeobecném důsledku zákazů	249
6. O příčinách, které vedou vlády na tuto mylnou cestu	252
7. O pobídkách.	255
8. O rovnováze ve výrobě	260
9. Poslední příklad škodlivých důsledků vyplývajících z mocenských zásahů	263
10. Důsledek těchto úvah	264
11. O opatřeních vlády vzhledem k počtu obyvatel	265

XIII. O válce

1. O válce <Z jakého úhlu pohledu můžeme válku považovat za výhodnou>	272
2. O záminkách k válce	274

3. Důsledek válečnického systému na postavení národů uvnitř státu	278
4. O zárukách proti vládní posedlosti válčením	283
5. O způsobu sestavení a udržování vojska	286
 XIV. O jednání moci vzhledem k poznání	
1. Otázky spadající do této knihy	292
2. O užitečnosti, která je připisována omylům	293
3. O moci užité ve prospěch pravdy	297
4. O ochraně poznání ze strany moci	300
5. O podpoře morálky	303
6. O činnosti vlády vzhledem k výchově	304
7. O povinnostech vlády vzhledem k poznání.	313
 XV. Výsledky předchozích výzkumů vzhledem k jednání moci	
1. Výsledek předchozích výzkumů	314
2. O třech škodlivých představách.	316
3. O představách o jednotnosti.	316
4. Uplatnění této zásady na složení zastupitelských shromáždění	320
5. Dodatek k předchozí kapitole.	323
6. O představách o stálosti.	333
7. O překotných zlepšeních	337
8. O jedné mylné úvaze	342
 XVI. O politické moci u antických národů	
1. Proč mohla být u antických národů politická moc širší než u národů moderních	344
2. První rozdíl mezi stavem společnosti u antických a moderních národů.	345
3. Druhý rozdíl.	346
4. Třetí rozdíl	349
5. Čtvrtý rozdíl.	354
6. Pátý rozdíl.	355
7. Výsledek těchto rozdílů mezi antickými a moderními národy	358
8. O moderních napodobitelích antických obcí	363

XVII. O skutečných principech svobody

1. O nemožnosti vůbec kdy zneužít skutečných principů svobody 373
2. Že uzavření politické moci do vymezených hranic nesměřuje
k oslabení nezbytné činnosti vlády 376
3. Závěrečné úvahy o občanské svobodě a o svobodě politické. . . 377
4. Obhajoba despotismu z pera Ludvíka XIV. 384

XVIII. O povinnostech jednotlivců vůči politické moci

1. Obtíže spojené s otázkou odporu 386
2. O poslušnosti zákona 388
3. O revolucích. 397
4. O povinnostech vzdělaných mužů během revolucí. 400
5. Pokračování stejného tématu 407
6. Povinnosti osvícených mužů po násilných revolucích 413

Seznam zkratk 419

Seznam literatury 421

Rejstřík 434

Ediční poznámka 438